

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 november 2000

WETSVOORSTEL

**betreffende de helper van de zelfstandige,
met het oog op de wijziging van het
koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967
houdende inrichting van het sociaal statuut
der zelfstandigen**

(ingediend door de dames Muriel Gerkens
en Simonne Leen)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 novembre 2000

PROPOSITION DE LOI

**relative à l'aidant du travailleur indépendant
modifiant l'arrêté royal n°38 du 27 juillet
1967 organisant le statut social
des travailleurs indépendants**

(déposée par Mmes Muriel Gerkens
et Simonne Leen)

SAMENVATTING

De indieners stellen vast dat de meewerkende echtgenoten van zelfstandigen – ondanks een verbetering van de status van de vrouw – nog steeds sterk worden gediscrimineerd, omdat zij niet verplicht vallen onder de sociaalezekerheidsregeling voor zelfstandigen.

Tevens plaatsen zij hun vaststellingen in een ruimer perspectief door, behalve op de echtgenoot, ook te focussen op de zwakste schakels binnen een bedrijf: kinderen, niet-geregistreerde samenwonenden, geregistreerde samenwonenden, broers, zussen,... die er, als helpers, vaak benard voorstaan wat hun sociale bescherming en de veiligheid van hun vermogen betreft. Dankzij dit wetsvoorstel zouden meewerkende echtgenoten niet langer worden uitgesloten van de sociaalezekerheidsregeling voor zelfstandigen, terwijl de helpers en de geholpen zelfstandigen zou worden gevraagd hun beroepsbetrekkingen nader te preciseren. Doen zij dat niet, dan wordt uitgegaan van een regeling waarbij het vermogen gelijk wordt verdeeld. Al wie ten laste is van de zelfstandige, wordt verondersteld diens helper te zijn (de familie in de ruime betekenis). Tot slot wordt voorzien in een beschermingsregeling voor het pand waarin de beroepsactiviteit plaatsvindt.

RÉSUMÉ

Les auteurs constatent que, malgré une amélioration du statut de la femme, le conjoint aidant d'un indépendant reste soumis à des discriminations importantes du fait de son non-assujettissement obligatoire au régime de sécurité sociale des indépendants.

Ils ne limitent pas leur constat au seul conjoint mais l'étendent plus généralement au plus faible dans l'entreprise (enfants, concubins, cohabitants, frères, sœurs...) qui en tant qu'aidant se voient souvent désavantagés tant sur le plan de la sécurité sociale que sur le plan patrimonial. La présente proposition met fin à l'exclusion du conjoint aidant du régime de sécurité sociale des indépendants, tandis que les aidants et les indépendants aidés sont invités à préciser leurs relations professionnelles à défaut de quoi une relation égalitaire sera présumée. Les personnes à charge de l'indépendant seront présumées aidantes (famille au sens large). Enfin, il est institué un régime de protection de l'immeuble qui abrite l'activité professionnelle.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenum
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het statuut van de meewerkende echtgenoot is een van die knelpunten die, om uiteenlopende redenen met wortels in het verleden, hardnekkig blijven voortbestaan en waarvoor nog nooit een fundamentele oplossing werd uitgewerkt.

Het onder Napoleon tot stand gekomen Burgerlijk Wetboek – en meer bepaald de daarin vervatte visie op de rol van de vrouw in de samenleving – doet nog steeds zijn invloed gelden. Zo wordt, met betrekking tot de beroepsbetrekkingen tussen echtgenoten, nooit rekening gehouden met een gezamenlijk uitgeoefende beroepsactiviteit. Nochtans is het al lang zo dat vrouwen, via hun professionele inbreng, veelal méér voor hun echtgenoot doen dan alleen maar de door het Burgerlijk Wetboek opgelegde bijstandsplicht naleven.

Sindsdien is de wet meermaals gewijzigd, maar die wijzigingen gingen nooit veel verder dan wat bijschavingen met een beperkt effect.

Ondanks enige vooruitgang op wetgevend vlak is er nog altijd sprake van discriminatie tussen:

- mannen en vrouwen: meestal zijn meewerkende echtgenoten vrouwen;
- gehuwde en niet-gehuwde samenwonenden: niet-gehuwde partners kunnen geen aanspraak maken op de maatregelen die ten gunste van gehuwde partners worden uitgevaardigd;
- de zelfstandige en diens eveneens in het bedrijf werkende gezinsleden.

Via een verbod op elke vorm van – zelfs indirecte – discriminatie houdt Europese Richtlijn nr. 79/7/EEG van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid (PBEG nr. 006 van 10 januari 1979, blz. 24) een veroordeling in van de oorspronkelijke versie van artikel 7, 1°, van koninklijk besluit nr. 38. Daarin werd het de meewerkende echtgenoot onmogelijk gemaakt zich aan de socialezekerheidsregeling te onderwerpen.

De bij de wet van 14 december 1989 in het Belgische recht omgezette Europese Richtlijn nr. 86/613/EEG van 11 december 1986 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen, de landbouwsector daarbij inbegrepen, en tot bescherming van het moederschap (PBEG nr. L 359 van 19 december 1986, blz. 56), biedt

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La problématique du statut social du conjoint aidant fait partie de ces problèmes sociaux récurrents et jamais solutionnés au fond, pour des raisons multiples héritées du passé.

En effet, le Code civil, rédigé sous Napoléon, et sa conception du rôle de la femme dans la société nous influence encore dans la mesure où les relations entre époux n'y sont jamais envisagées sous l'angle d'une activité professionnelle commune, alors que depuis toujours la femme a bien souvent apporté à son époux une contribution professionnelle qui dépasse le cadre du simple devoir d'assistance prévu par le Code civil.

Les nombreuses modifications apportées depuis n'ont jamais été que des correctifs aux effets limités.

Malgré quelques avancées légales, des discriminations persistent entre:

- les hommes et les femmes : les conjoints aidants sont majoritairement des femmes.
- les cohabitants mariés et non-mariés : la concubine n'est pas concernée par les mesures prises en faveur du conjoint..
- l'indépendant et les autres membres de sa famille qui travaillent dans l'entreprise

La directive européenne 79/7/CEE du 19 décembre 1978, relative à la mise en œuvre progressive du principe de l'égalité de traitement entre homme et femmes en matière de sécurité sociale (JOCE n° 006 du 10/01/1979 p. 24), en ce qu'elle interdit toute discrimination, même indirecte, condamne l'article 7, 1° de l'A.R. n° 38 en sa version initiale, empêchant le conjoint de s'assujettir.

La directive 86/613/CEE du 11 décembre 1986 sur l'application du principe de l'égalité de traitement entre hommes et femmes exerçant une activité indépendante y compris une activité agricole, ainsi que sur la protection de la maternité (JOCE n° L 359 du 19/12/1986 p. 56), transposée dans la loi du 14 décembre 1989 permet un assujettissement volontaire du conjoint et la

de meewerkende echtgenoot dan weer de mogelijkheid zich vrijwillig aan de socialezekerheidsregeling te onderwerpen. De commissie voor de vrouwenarbeid pleit van haar kant voor een verplichte, zij het beperkte onderworpenheid (advies nr. 50 van 16 januari 1989).

Het door mevrouw Colette Burgeon en de heer Luc Toussaint ingediende wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen (Stuk Kamer nr. 125/1 – 1999 (B.Z.)) voorziet in een automatische onderworpenheid aan de regeling van de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit, afdeling uitkeringen. De Koning zou de nadere regels en voorwaarden van die onderworpenheid moeten bepalen.

Al die stappen op wetgevend vlak – hoe interessant en nuttig ook – volstaan echter niet om de discriminatie en onzekerheid op te heffen waarmee iemand te maken krijgt als hij of zij voor een familielid werkt.

Momenteel heeft de helper dezelfde rechten en plichten inzake sociale zekerheid als om het even welke zelfstandige. De meewerkende echtgenoot is daarentegen van die regeling uitgesloten en wordt gewoon beschouwd als een persoon ten laste.

Uit een bepaalde rechtsleer valt overigens op te maken dat de categorie van helpers alleen maar in het leven zou zijn geroepen om de grootste groep mensen – en in het bijzonder de meewerkende echtgenoten – wettelijk te kunnen uitsluiten van de socialezekerheidsregeling voor zelfstandigen. («Vermits helpers en zelfstandigen in principe dezelfde rechten en verplichtingen genieten, fungeert het helpersbegrip uitsluitend als hefboom om binnen de helperscategorie de echtgenoot-helpers en de jonge en toevallige helpers af te zonderen en hen ten behoeve van de familiebedrijven uit de socialezekerheidsregeling der zelfstandigen uit te sluiten» – G. Van Limberghen *Expulsie van de helpersfiguur uit de socialezekerheidsregeling der zelfstandigen*, in: Liber Amicorum Roger Dillemans, Deel II, blz. 447).

De afgeleide rechten die aan de meewerkende echtgenoot worden toegekend, bieden doorgaans niet veel zekerheid en zijn onderhevig aan wijzigingen in het huwelijksvermogensstelsel, alsook aan onverwachte gebeurtenissen die in elk leven kunnen plaatsgrijpen. Voorts zijn slechts weinig betrokkenen ingegaan op de mogelijkheid zich vrijwillig aan de socialezekerheidsregeling te onderwerpen. Een en ander toont overduidelijk aan dat het niet helpt mensen rechten toe te kennen, wanneer zij die in feite niet kunnen doen gelden.

Een beschermingsregeling is pas doeltreffend en allesomvattend als zij ook van toepassing is op mensen die er geen spontane interesse voor betonen.

Commission du travail des femmes préconise un assujettissement limité obligatoire (avis n°50 du 16 janvier 1989).

La proposition de loi déposée par Mme Colette Burgeon et M. Luc Toussaint (Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants Doc. Parl. 125/001 1999 (S.E.)) rend l'assujettissement automatique au régime de l'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité, secteur des indemnités, laissant au Roi la faculté de fixer les modalités et les conditions de cet assujettissement.

Pour intéressantes et utiles qu'elles soient, ces avancées législatives ne viennent pas à bout des discriminations et de l'insécurité dans laquelle se trouve la personne travaillant pour une autre tout en faisant partie de sa famille.

Actuellement, si par principe l'aidant a les mêmes droits et obligations que n'importe quel autre indépendant concernant la sécurité sociale, le conjoint aidant est par dérogation exclus de ce régime pour être relégué au simple rang de personne à charge.

Une certaine doctrine fait d'ailleurs valoir que l'unique raison de la création de la catégorie des aidants est la possibilité d'exclure légalement du régime de sécurité sociale des indépendants les catégories les plus importantes et principalement le conjoint aidant (« Vermits helpers en zelfstandigen in principe dezelfde rechten en verplichtingen genieten, fungeert het helpersbegrip uitsluitend als hefboom om binnen de helperscategorie de echtgenoot-helpers en de jonge en toevallige helpers af te zonderen en hen ten behoeve van de familiebedrijven uit de socialezekerheidsregeling der zelfstandigen uit te sluiten » G. Van Limberghen, *Expulsie van de helpersfiguur uit de socialezekerheidsregeling der zelfstandigen*, in Liber Amicorum Roger Dillemans Deel II p. 447)

Les droits dérivés qui sont attribués au conjoint aidant, sont bien souvent aléatoires, tributaires des changements matrimoniaux et des événements qui jalonnent la vie. Par ailleurs, la faculté d'assujettissement volontaire à la sécurité sociale n'a pas rencontré de succès. Ce qui montre à suffisance qu'il est illusoire et vain d'accorder des droits à des personnes qui, concrètement, ne sont pas en situation de les faire valoir.

Pour qu'une protection soit efficace et générale, elle doit s'appliquer nonobstant l'abstention d'agir des personnes à protéger.

Dit wetsvoorstel heeft tot doel bescherming te bieden aan wie het zwakst staat bij de uitoefening van beroepsactiviteiten in familieverband. Daarbij is het van weinig belang wat de betrokkene (die een echtgenoot, een niet-geregistreerde samenwonende, een broer of een zus, een zoon of een dochter, dan wel een geregistreerde samenwonende kan zijn) al dan niet doet of laat.

Het uitklaren van die aspecten zal volgens ons de nodige impulsen geven aan de ontplooiing van beroepsactiviteiten in familieverband, alsook een gevoel van erkentelijkheid en een geest van participatie doen ontstaan die de productiviteit van de helpers alleen maar ten goede kunnen komen.

Met het oog op de concrete verwezenlijking van die beginselen stellen wij voor dat de echtgenoot niet langer wordt uitgesloten van de socialezekerheidsregeling voor zelfstandigen. Tevens moet wie ten laste is van de geholene en bovendien met hem samenwoont, automatisch het statuut van helper krijgen.

Bijgevolg zou al wie als helper werkt, ambtshalve onder de bewuste socialezekerheidsregeling vallen, behalve dan de personen die vermeld staan in artikel 7, 2°, van koninklijk besluit nr. 38 (dat wil zeggen: jongeren van minder dan 20 jaar).

Bovendien zal uiterlijk op het tijdstip van de onderwerping een gemeenschappelijke verklaring moeten worden afgelegd, waarin de wezenlijke aspecten van de beroepsbetrekkingen tussen beide partijen nader dienen te worden gepreciseerd. Zo een en ander niet gebeurt, wordt uitgegaan van een gelijke verdeling van de goederen.

Deze beschermingsregeling moet dus betrekking hebben op alle familieleden van ouder dan 20 jaar die meewerken in het bedrijf van een zelfstandige, ongeacht of het gaat om diens echtgenoot, niet-geregistreerde partner, kind, broer, zus enzovoort.

Aldus zijn de meewerkende familieleden automatisch ingedekt tegen vermogensuitholling en genieten zij automatisch sociale bescherming, zonder dat daarvoor een vrijwillige handeling is vereist waarbij specifiek wordt besloten de professionele samenwerking in familieverband klaar en duidelijk te regelen.

L'objectif de la présente proposition de loi est de protéger le maillon faible de la chaîne de coopération professionnelle familiale quoi que fasse ou s'abstienne de faire cette personne qui peut être un conjoint, un concubin, un frère ou une sœur, un fils ou une fille, ou encore un cohabitant de l'indépendant.

La clarification ainsi faite sera à notre sens génératrice de vigueur de l'activité familiale, un sentiment de reconnaissance et de participation ne pouvant qu'encourager la productivité de l'aidant.

Afin de mettre ces principes en œuvre, nous proposons la suppression de l'exclusion du conjoint du régime de sécurité sociale des indépendants aidants ainsi que la présentation du statut d'aidant pour la personne à charge de l'aidé et qui cohabite avec lui (famille au sens large).

Cela entraîne l'assujettissement d'office de toute personne accomplissant le travail d'aidant, à l'exception des personnes visées à l'article 7, 2° de l'arrêté royal n° 38 c'est à dire les jeunes de moins de 20 ans.

De plus, une déclaration commune devra être établie au plus tard au moment de l'assujettissement précisant sur les points essentiels les relations professionnelles entre les parties. En l'absence de précision le partage égalitaire sera présumé.

Ce régime de protection doit donc englober tout membre de plus de 20 ans d'une famille travaillant dans une exploitation avec un indépendant, qu'il s'agisse de son conjoint, de son concubin, de son enfant, de son frère ou de sa sœur, etc...

Des lors sans un acte volontaire et délibéré d'organiser de manière transparente et claire la coopération professionnelle familiale, les aidants familiaux sont automatiquement protégés contre, la spoliation patrimoniale ou l'absence de sécurité sociale.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Dit artikel voert een vermoeden in dat de sociale-zekerheidsregeling van de zelfstandigen van toepassing is op een helper die deel uitmaakt van het gezin van de zelfstandige en die geen aanspraak kan maken op een socialezekerheidsregeling op grond van een ander statuut dan dat van persoon ten laste.

De «helper» kan deel uitmaken van de familie in de ruime betekenis en dat begrip krijgt dus een veel ruimere invulling dan de vroegere regeling van de meewerkende echtgenoot en slaat met name ook op wie op hetzelfde adres woont.

De automatische onderwerping aan die regeling kan voortaan door een andersluidende verklaring worden verhinderd, wat evenwel niet betekent dat men de toepassing van die regeling kan beletten als de persoon in voorkomend geval *de facto* als helper werkzaam is.

Art. 3

Dit artikel maakt voor de meewerkende echtgenoot een einde aan de uitsluiting van de socialezekerheidsregeling voor zelfstandigen.

De vigerende regeling bepaalt immers dat de meewerkende zelfstandige die zijn echtgenoot helpt, zich alleen maar vrijwillig en gedeeltelijk – en met uitsluiting van het pensioenstelsel – aan een socialezekerheidsregeling kan onderwerpen.

Die discriminatie moet worden weggewerkt.

Art. 4

De zelfstandige en de helper die hem bijstaat moeten een verklaring opstellen teneinde de beroepsbetrekkingen die tussen hen bestaan, nader toe te lichten.

Die verklaring moet verplicht een aantal aspecten behandelen. Blijft zo'n precisering uit, dan wordt ervan uitgegaan dat de regeling voor beide declaranten gelijk geldt.

Die verklaring blijft gelden tussen de partijen tot, conform de regels van het Burgerlijk Wetboek, het bewijs van het tegendeel is geleverd (primaat van het geschreven woord).

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 2

Cet article introduit une présomption d'assujettissement au régime de sécurité sociale des indépendants, en tant qu'aidant lorsque la personne assujettie fait partie du ménage de l'indépendant et ne peut se prévaloir d'un régime de sécurité sociale en raison d'un autre statut que personne à charge.

Cette notion que l'on peut qualifier de famille au sens large est donc bien plus large que l'ancien régime du conjoint aidant et comprend notamment le simple cohabitant.

Une déclaration contraire pourra empêcher l'assujettissement d'office, sans cependant empêcher l'assujettissement, le cas échéant si en fait la personne travaille effectivement en tant qu'aidant.

Art. 3

Cet article met fin à l'exclusion du conjoint aidant du régime de sécurité sociale des indépendants.

En effet sous le régime actuel l'indépendant aidant qui assiste son conjoint ne peut s'assujettir autrement que volontairement et partiellement, à l'exclusion du régime des pensions.

Il y a lieu de mettre fin à cette discrimination.

Art. 4

Une déclaration doit être établie par l'aidant et l'indépendant aidé afin de clarifier les relations professionnelles entre eux.

Cette déclaration comprendra un certain nombre de sujets imposés. En l'absence de précision le partage égalitaire entre les déclarants est présumé.

Cette déclaration vaudra entre parties jusqu'à preuve du contraire, qui pourra être apportée conformément aux règles du Code civil (primauté de l'écrit).

Door het feit op zich een soortgelijke verklaring te moeten opstellen en ondertekenen, zien de diverse belanghebbenden beter in wat hun rechten en plichten zijn, wat hen ertoe kan bewegen eventueel besprekingen over hun arbeidsomstandigheden te voeren.

Ten opzichte van derden blijven de aldus omschreven betrekkingen gelden tot wanneer een verklaring tot wijziging ervan wordt goedgekeurd. Zulks geldt onder meer voor het probleem van de mate waarin elkeen moet opdraaien voor de schuldenlast van de onderneming.

Art. 5

Met het oog op de toetsing van het statuut van de helper moet de in artikel 4 omschreven verklaring aan de sociale-verzekeringsinstelling worden bezorgd. De verklaring moet worden neergelegd bij het handelsregister waarbij de geholpen zelfstandige is ingeschreven of, bij ontstentenis daarvan (zoals bij een vrij beroep), bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

Wordt de helper niet op vrijwillige basis aangegeven, en werd bijgevolg geen verklaring neergelegd, dan gaat men – bij gebrek aan enig ander bewijsmiddel – uit van een gelijke verdeling.

Art. 6

Blijven de inkomsten van de helper of van de geholpen zelfstandige – of zelfs van beiden – onder de drempel waaronder de sociale bijdrage forfaitair op een vast bedrag wordt vastgesteld, dan kunnen de sociale-bijdrageplichtigen ervoor kiezen één enkele bijdrage te betalen, voor zover de helper – afgezien van zijn hoedanigheid als helper – kan worden geacht ten laste te vallen van de geholpen persoon.

Een soortgelijke regeling voorkomt dat de minimale vaste bijdrage in een zelfde gezin meermaals wordt geïnd, terwijl als alleen de geholpen zelfstandige in beeld komt, slechts één bijdrage zou worden geïnd.

Bij de opsplitsing van de rechten op de niet-forfaitaire socialezekerheidsvoorzieningen, met name het pensioen, wordt rekening gehouden met de inkomsten van de betrokkenen.

Art. 7

Deze bepaling biedt een echtgenoot de mogelijkheid via een arbeidsovereenkomst door de andere echtgenoot in dienst te worden genomen. Op die manier wor-

Le fait même de devoir rédiger et signer une telle déclaration permettra aux différents intervenants d'être plus conscients de leurs droits et obligations et les amèneront à négocier éventuellement leurs conditions de travail.

Vis-à-vis des tiers les relations ainsi décrites vaudront jusqu'à l'adoption d'une déclaration modificative. Il est notamment ainsi pour le problème de la prise en charge des dettes de l'entreprise.

Art. 5

La déclaration décrite à l'article 4 devra être remise à la caisse d'assurance sociale pour vérification du statut d'aidant et devra être déposée au registre du commerce compétent pour l'indépendant aidé, ou à défaut (par exemple pour une profession libérale) au greffe du tribunal de première instance.

Si l'aidant n'est pas déclaré volontairement et qu'une déclaration n'est dès lors pas déposée, à défaut d'autre moyen de preuve, le partage égalitaire est présumé.

Art. 6

Lorsque les revenus de l'aidant ou de l'indépendant aidé ou même des deux, ne dépassent pas le plancher en dessous duquel la cotisation sociale est fixée à un forfait invariable, les cotisants peuvent opter pour une cotisation unique, pour autant que l'aidant puisse, abstraction faite de sa qualité d'aidant, être considéré comme à charge de l'aidé.

Ce système évite que dans un même ménage la cotisation forfaitaire minimale soit perçue à plusieurs reprises, tandis que si seul l'indépendant aidé apparaissait une seule cotisation serait perçue.

Les droits aux prestations de sécurité sociale non forfaitaires, à savoir la pension, sont répartis entre les intervenants en fonction de leurs revenus.

Art. 7

Cette disposition permet aux conjoints d'être engagés dans les liens un contrat de travail par son époux et pouvoir ainsi clarifier les relations professionnelles dans

den de tussen het echtpaar bestaande beroepsbetrekkingen uitgeklaard, waarbij het tegelijkertijd, zo de andere voorwaarden zijn vervuld die specifiek zijn voor elke verzekeringsregeling (bijvoorbeeld de stage in de werkloosheidsregeling), een sociale dekking kan genieten.

Het is niet normaal dat tussen echtgenoten geen arbeidsovereenkomst zou kunnen worden gesloten, terwijl diezelfde mogelijkheid wel bestaat voor samenwonenden of mensen die gewoon onder een zelfde dak wonen.

Art. 8 en 9

Deze bepalingen trekken logisch de lijn van artikel 7 door en bieden de echtgenoot-werkgever de mogelijkheid om het aan zijn echtgenoot betaalde loon fiscaal af te trekken.

Art. 10

Deze bepaling heeft tot doel de helper van een gefailleerde zelfstandige een eigen recht toe te kennen op de sociale-verzekeringsregeling die bij een faillissement van toepassing is.

Deze wetswijziging voorziet in een betere bescherming van de helper die na het faillissement van de zelfstandige, door laatstgenoemde volkomen aan zijn lot zou worden overgelaten.

Art. 11

Deze bepaling strekt ertoe de verklaring waarvan sprake in artikel 4 van dit voorstel, neer te leggen bij de griffie van de rechtbank van koophandel, zodat die verklaring te allen tijde blijft gelden en openbaar wordt ten opzichte van derden.

Art. 12

Dit artikel heeft tot doel een regeling op te zetten die de helper beschermt bij de verkoop van het gebouw dat voor de exploitatie van het bedrijf wordt gebruikt.

De eigendomsregeling die voor het gebouw geldt, staat in beginsel vast op grond van de klassieke regeling die voor de bewijsvoering in onroerende aangelegenheden geldt (notariële akte, overschrijving).

Wanneer in het gebouw evenwel een gemeenschappelijk bedrijf wordt geëxploiteerd, leidt de verkoop ervan tot ingrijpende wijzigingen in de exploitatie van het bedrijf; een en ander kan zelfs resulteren in de verdwijning ervan.

le couple marié, tout en bénéficiant d'une couverture sociale, après avoir rempli les autres conditions propres à chaque régime d'assurance (par exemple le stage en matière de chômage).

Il n'est pas normal que le contrat de travail entre époux soit impossible tandis que la même possibilité existe pour les concubins ou simples cohabitants.

Art. 8 et 9

Dans la suite logique de l'article 7 ces dispositions permettent au conjoint employeur de déduire fiscalement les rémunérations payées à son conjoint.

Art. 10

Cette disposition a pour but de donner à l'aidant d'un indépendant failli un droit propre au régime d'assurance sociale en cas de faillite.

Ce changement législatif protégera mieux l'aidant qui dans le cadre de la faillite de l'indépendant aidé se verrait abandonné par celui-ci.

Art. 11

Cette disposition vise à permettre le dépôt de la déclaration dont question à l'article 4 de la présente proposition au greffe du tribunal du commerce, pour en assurer la pérennité ainsi que la publicité vis-à-vis des tiers.

Art.12

Cet article a pour objet la création d'un régime de protection en faveur de l'aidant dans le cadre de la vente de l'immeuble qui sert à l'exploitation de l'entreprise.

Le régime de la propriété de l'immeuble est en principe certain par le régime classique de preuve en matière immobilière (acte notarié, transcription)

Cependant, dans la mesure où une entreprise commune est exploitée dans l'immeuble, la vente de celui-ci entraîne des modifications importantes dans l'exploitation de l'entreprise, voir sa disparition.

Luidens deze bepaling moet de helper door de notaris worden ingelicht over de verkoop; de helper kan dan desnoods verzet aantekenen, weliswaar niet tegen de verkoop van het gebouw dat eigendom is van de geholpen zelfstandige, maar wel tegen de rechtstreekse uitbetaling van het bedrag van de verkoopprijs aan de zelfstandige die zich door de helper laat bijstaan.

Doet de helper zijn rechten gelden binnen een maand, te rekenen van het tijdstip waarop de verkoopsakte voor een rechtbank wordt betekend, dan blijven de tegoeden bij de notaris geblokkeerd totdat de partijen tot een akkoord komen of totdat een rechterlijke beslissing is gevallen.

Par cette disposition l'aidant doit être informé de la vente par le notaire, et le cas échéant l'aidant pourra s'opposer non pas à la vente de l'immeuble dont l'indépendant aidé est propriétaire, mais bien au paiement du prix de vente directement entre les mains de l'indépendant aidé.

Si l'aidant fait valoir ses droits dans le mois de la notification de l'acte de vente devant un tribunal, les fonds resteront bloqués entre les mains du notaire jusqu'à ce que les parties se mettent d'accord ou qu'une décision de justice intervienne.

Muriel Gerkens (AGALEV – ECOLO)
Simone Leen (AVALEV – ECOLO)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, gewijzigd bij de wet van 6 februari 1976, wordt aangevuld met het volgende lid :

«De persoon die bij het bevolkingsregister is ingeschreven als lid van het gezin van een zelfstandige en die geen aanspraak kan maken op een andere sociale-zekerheidsregeling dan in zijn hoedanigheid van persoon ten laste van een zelfstandige, wordt geacht helper te zijn, behoudens een andersluidende verklaring en onverminderd het bepaalde artikel 7, 2°. Dat vermoeden is van toepassing tot op het tijdstip waarop de helper een verklaring aflegt waarbij een einde wordt gemaakt aan het statuut van helper.».

Art. 3

In artikel 7 van hetzelfde koninklijk besluit, gewijzigd bij de wetten van 6 februari 1976 en 13 juni 1985 en bij het koninklijk besluit van 14 december 1989, wordt het punt 1° opgeheven.

Art. 4

In hetzelfde koninklijk besluit wordt een artikel *7bis* ingevoegd, luidend als volgt :

«Art. *7bis*.— De helper en de geholpen zelfstandige stellen een verklaring op waarin hun beroepsbetrekkingen nader worden bepaald. Die verklaring heeft ten minste op de volgende onderwerpen betrekking :

1. de wijze waarop de helper wordt bezoldigd;
2. de eigendom van zowel het bestaande als het toekomstige materiaal dat voor de beroepsactiviteit wordt gebruikt;
3. het huidige en het toekomstige recht inzake huur;
4. de eigendom van de immateriële bestanddelen van de huidige beroepsactiviteit zowel als die in het kader van de toekomstige evolutie ervan;
5. het bedrijfspassief, onverminderd de regels inzake huwelijksvermogensstelsels.

Ingeval de verklaring onbestaande of onvolledig is, of als andere bewijsmiddelen ontbreken, zijn de partijen geacht op voet van gelijkheid te werken.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 6 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, modifié par la loi du 6 février 1976, est complété par l'alinéa suivant :

« La personne qui est inscrite au registre de la population comme faisant partie du ménage d'un indépendant et qui ne peut se prévaloir d'un assujettissement à un régime de sécurité sociale autre qu'en qualité de personne à charge de l'indépendant, est présumée être aidant, sauf déclaration contraire, et sans préjudice de l'article 7, 2°. Cette présomption est d'application jusqu'au moment où une déclaration est faite par l'aidant mettant fin au statut d'aidant. »

Art. 3

A l'article 7 du même arrêté royal, modifié par les lois des 6 février 1976 et 13 juin 1985 et par l'arrêté royal du 14 décembre 1989, le 1° est abrogé.

Art. 4

Un article *7bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le même arrêté royal :

« Art. *7bis*. — L'aidant et l'indépendant aidé établissent une déclaration dans laquelle leurs relations professionnelles sont précisées. Cette déclaration a pour objet à tout le moins les sujets suivants :

1. la manière dont l'aidant est rémunéré ;
2. la propriété du matériel servant à l'activité professionnelle tant en ce qui concerne le matériel existant qu'en ce qui concerne le matériel à venir ;
3. le droit au bail présent et à venir ;
4. la propriété des éléments immatériels de l'activité professionnelle tant actuelle que dans le cadre de l'évolution future ;
5. le sort des dettes grevant l'entreprise, le tout sans préjudice des règles en matière de régimes matrimoniaux.

En cas d'absence de déclaration, de déclaration incomplète, et en l'absence d'autres moyens de preuve, les parties sont présumées travailler sur base égalitaire.

De Koning bepaalt de nadere regels voor de opstelling van die verklaring en het formulier dat moet worden gebruikt.

Die verklaring heeft bewijskracht tussen degenen die de verklaring doen, overeenkomstig hoofdstuk VI, titel III, Boek III, van het Burgerlijk Wetboek.

Geen andersluidende overeenkomst kan ten aanzien van derden worden aangevoerd zolang ze niet is opgenomen in een in dezelfde vorm opgestelde aanvullende verklaring.».

Art. 5

In hetzelfde koninklijk besluit wordt een artikel 7ter ingevoegd, luidend als volgt :

«Art. 7ter. — Met toepassing van artikel 10, § 1, van dit koninklijk besluit legt de helper ter gelegenheid van de aansluiting bij de sociale verzekeringskas een afschrift voor van de in artikel 7bis bedoelde verklaring, alsmede het bewijs dat het origineel werd overgezonden aan het handelsregister waar in de geholpen zelfstandige is ingeschreven of, indien inschrijving in het handelsregister niet verplicht is, aan de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de geholpen zelfstandige.

De Koning bepaalt de vormvoorschriften voor de indiening en de nadere regels inzake inzage van de inlichtingen door derden bij het handelsregister en bij de rechtbank van eerste aanleg.».

Art. 6

In artikel 12, § 1, van hetzelfde koninklijk besluit, laatst gewijzigd bij het koninklijk besluit van 10 februari 1998, worden tussen het tweede en het derde lid de volgende leden ingevoegd

«Zo het inkomen van de helper of dat van de geholpen zelfstandige lager ligt dan het in het tweede lid vastgestelde maximumbedrag kunnen ze, volgens de door de Koning vastgestelde nadere regels, kiezen voor het betalen van één bijdrage, waartoe ze hoofdelijk gehouden zijn, aangezien de helper, als hij geen activiteit als helper uitoefent, aanspraak zou kunnen maken op de hoedanigheid van persoon ten laste in de zin van artikel 21 van het koninklijk besluit van 29 december 1997 houdende de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, tot de zelfstandigen en de leden van de kloostergemeenschappen wordt verruimd.

Le Roi détermine les modalités selon lesquelles cette déclaration est établie et le formulaire à employer.

Cette déclaration aura force probante entre les déclarants conformément au chapitre VI, titre III, Livre III du Code civil.

Aucune convention contraire ne peut être opposée aux tiers tant que celle-ci n'a pas fait l'objet d'une déclaration complémentaire faite dans les mêmes formes. ».

Art. 5

Un article 7ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même arrêté royal :

« Article 7ter. — L'aidant remet lors de l'affiliation à la caisse d'assurance sociale, conformément à l'article 10 § 1er, une copie de la déclaration visée à l'article 7bis ainsi que la preuve de la remise de l'original au registre de commerce ou est inscrit l'indépendant aidé ou, à défaut d'obligation d'inscription au registre de commerce, au greffe du tribunal de première instance du domicile de l'indépendant aidé.

Le Roi est chargé de déterminer les formalités requises pour le dépôt ainsi que les modalités d'accès aux informations par les tiers au registre du commerce et au tribunal de première instance. ».

Art. 6

Dans l'article 12, § 1er du même arrêté royal modifié pour la dernière fois par l'arrêté royal 10 février 1998, les alinéas suivant sont insérés entre les alinéas 2 et 3:

«L'aidant et l'indépendant aidé dont l'un ou l'autre des revenus ne dépassent pas la limite fixée à l'alinéa 2 peuvent opter, selon les modalités définies par le Roi, pour le paiement d'une cotisation unique, pour laquelle ils sont tenus solidairement, dans la mesure où l'aidant, en l'absence de son activité d'aidant pourrait se prévaloir d'une qualité de personne à charge au sens de l'article 21 de l'arrêté royal du 29 décembre 1997 portant les conditions dans lesquelles l'application de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnité, coordonnée le 14 juillet 1994, est étendue aux travailleurs indépendants et aux membres des communautés religieuses.

Voor zover de bijdragen tot de regelingen voor sociale zekerheid niet forfaitair zijn, zijn de rechten van elk van de in het vorige lid bedoelde verzekerden evenredig met de inkomsten op grond waarvan het bedrag van de bijdrage werd vastgesteld.».

Art. 7

In de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt een artikel 3ter ingevoegd, luidend als volgt :

«Art. 3ter. — Als de overeenkomst tussen echtgenoten is gesloten of als de echtgenoot van de werknemer een meerderheidsparticipatie heeft in het maatschappelijk kapitaal van de werkgever en indien de overeenkomst op schrift is gesteld, wordt de in de artikelen 2 en 3 bedoelde gezagsband geacht onweerlegbaar vast te staan.».

Art. 8

In artikel 52, 4°, van het koninklijk besluit van 10 april 1992 houdende coördinatie van de wetbepalingen betreffende de inkomstenbelastingen, laatst gewijzigd bij de wet van 20 december 1995, worden de woorden «buiten zijn echtgenoot» weggelaten.

Art. 9

Artikel 53, 12°, van voornoemd koninklijk besluit wordt opgeheven

Art. 10

Artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 18 november 1996 houdende invoering van een sociale verzekering ten gunste van zelfstandigen, in geval van faillissement, en van gelijkgestelde personen, met toepassing van de artikelen 29 en 49 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De in artikel 1 bedoelde sociale verzekering is van toepassing op de gefailleerde zelfstandigen, de zaakvoerders, bestuurders en werkende vennoten van een handelsvennootschap die failliet werd verklaard, alsmede op de helpers van de voormelde zelfstandigen.».

Dans la mesure où les prestations des régimes d'assurance sociale ne sont pas forfaitaires, les droits de chacun des assurés visés à l'alinéa précédent sont proportionnels aux revenus qui ont servi à la fixation du montant de la cotisation. ».

Art. 7

Un article 3ter, rédigé comme suit, est inséré dans la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

« Art. 3ter. — Lorsque le contrat est conclu entre époux, ou lorsque l'époux du travailleur a une participation majoritaire dans le capital social de l'employeur et que ce contrat est conclu par écrit, le lien d'autorité visé à l'article 2 et 3 est présumé exister de manière irréfragable. ».

Art. 8

Dans l'article 52, 4° de l'arrêté royal du 10 avril 1992 portant coordination des dispositions légales relatives aux impôts sur les revenus modifié pour la dernière fois par la loi du 20 décembre 1995, les mots «, autres que son conjoint, » sont supprimés.

Art. 9

L'article 53, 12°, de l'arrêté royal du 10 avril 1992 portant coordination des dispositions légales relatives aux impôts sur les revenus est abrogé.

Art. 10

L'article 2 alinéa 1er de l'arrêté royal du 18 novembre 1996 instaurant une assurance sociale en faveur des travailleurs indépendants en cas de faillite et des personnes assimilées, en application des articles 29 et 49 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions, est remplacé par la disposition suivante :

« L'assurance sociale visée à l'article 1er est applicable aux travailleurs indépendants faillis, aux gérants, administrateurs et associés actifs d'une société commerciale déclarée en faillite ainsi qu'aux aidants des indépendants précités. ».

Art. 11

Artikel 8 van het koninklijk besluit van 20 juli 1964 tot coördinering van de wetten betreffende het handelsregister, laatst gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, wordt aangevuld als volgt :

« 13° de verklaring bedoeld in artikel 7*bis* van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. ».

Art. 12

Bij de verkoop van een onroerend goed dat voor beroepsdoeleinden wordt gebruikt, vraagt de instrumenterende notaris aan het handelsregister of aan de griffie van de rechtbank van eerste aanleg een bewijs van de eventuele indiening van een verklaring zoals bedoeld in artikel 7*bis* van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. In voorkomend geval wordt een afschrift van de verklaring overgezonden aan de notaris.

Als blijkt dat de verkoper wordt bijgestaan door een helper vraagt de notaris aan de partijen bij de verkoopovereenkomst een bewijs waaruit het eventueel al betaalde voorschot en het nog te betalen saldo van de prijs blijken. Elke betaling die naderhand niet in handen van de notaris zou worden gedaan, zou niet kunnen worden tegengeworpen aan de helper.

De notaris brengt de helper bij aangetekende brief in kennis van het voornemen van de verkoper, de identiteit van de partijen bij de verkoopovereenkomst en het feit of er nog een te betalen saldo is. De notaris geeft daarin voorts ook de tekst van dit artikel weer. De notaris is evenwel van die vormvoorschriften vrijgesteld als de helper schriftelijk instemt met de verkoop van het onroerend goed.

De aldus daarvan in kennis gestelde helper beschikt over een termijn van 15 dagen om te kennen te geven dat hij zich tegen de overmaking van de verkoopprijs aan de verkoper verzet. Van dat verzet wordt zowel aan de notaris als aan de partijen bij aangetekende brief kennis gegeven.

In geval van verzet wordt de verkoopprijs in consignatie gegeven aan de instrumenterende notaris, onverminderd de rechten van de bevoorrechte schuldeisers.

Teneinde zijn rechten te doen gelden op de aldus in consignatie gegeven fondsen stelt de helper binnen een maand na de kennisgeving, bij een ter post aangete-

Art. 11

L'article 8 de l'arrêté royal du 20 juillet 1964 portant coordination des lois relatives au registre du commerce, modifié dernièrement par la loi du 13 avril 1995, est complété comme suit :

« 13° la déclaration visée à l'article 7*bis* de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants. ».

Art. 12

Lors de la vente d'un immeuble exploité à des fins professionnelles, le notaire instrumentant se fera délivrer par le registre du commerce ou le greffe du tribunal de première instance une attestation mentionnant le dépôt éventuel d'une déclaration telle que visée par l'article 7*bis* de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants. Le cas échéant la copie de la déclaration est transmise au notaire.

Lorsqu'il appert que le vendeur est assisté d'un aidant le notaire se fait remettre une attestation par les parties au contrat de vente d'où il résulte l'éventuel acompte déjà payé et le solde du prix encore à payer. Tout paiement ultérieur qui n'aurait pas été fait entre les mains du notaire serait inopposable à l'aidant.

Le notaire indique à l'aidant sous pli recommandé : l'intention du vendeur, l'identité des parties au contrat de vente et s'il reste un solde de prix à payer. Le notaire reproduit également le texte du présent article. Néanmoins le notaire est dispensé de ces formalités si l'aidant marque son accord par écrit sur la vente de l'immeuble.

L'aidant ainsi averti a un délai de 15 jours pour faire savoir qu'il entend s'opposer à la remise du prix de vente au vendeur. Cette opposition se fait par lettre recommandée à la poste tant à l'adresse du notaire qu'à l'attention des parties.

En cas d'opposition, le prix de vente est consigné entre les mains du notaire instrumentant, sans préjudice des droits des créanciers privilégiés.

L'aidant introduit dans le mois de l'avertissement par voie de lettre recommandée à la poste de la passation de l'acte authentique de vente une action devant le tri-

kende brief, van het verlijden van de authentieke verkoopakte een vordering in bij de bevoegde rechtbank.

De notaris die de fondsen in handen heeft, wordt binnen 8 dagen bij deurwaardersexploot of bij gewone brief waarvan hij het ontvangstbewijs tekent, in kennis gesteld van die rechtsvordering, op straffe van vrijmaking van de in consignatie gegeven fondsen. De fondsen kunnen ook worden vrijgemaakt met instemming van de partijen of bij tenuitvoerlegging van een vonnis dat die vrijmaking beveelt.

Art. 13

Deze wet treedt in werking op de door de Koning bepaalde datum en uiterlijk de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

25 juli 2000

bunal compétent pour faire valoir ses droits sur les fonds ainsi consignés.

Cette procédure est dénoncée dans les 8 jours au notaire détenant les fonds par voie d'exploit d'huissier ou par simple lettre contre accusé de réception du notaire, le tout sous peine de libération des fonds consignés. Les fonds peuvent également être libérés de l'accord des parties ou en exécution d'un jugement ordonnant cette libération.

Art. 13

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi et au plus tard le premier jour du 6ème mois qui suit sa publication au *Moniteur Belge*.

25 juillet 2000

Muriel Gerkens (AGALEV – ECOLO)
Simone Leen (AVALEV – ECOLO)